

Castells del Sió

Amid el segle XI, la riba del riu Sió va ser reconquerida als àrabs i ben aviat hi van proliferar castells i esglésies que garantien la presència cristiana. Així, el riu Sió esdevé espai de frontera en aquestes terres, a més d'àrea de comunicació social, cultural i econòmica.

La Ruta dels Castells del Sió de la Segarra discorre bàsicament seguint el curs d'aquest riu, en un itinerari que coincideix plenament amb les línies defensives que es van crear a la Marca Superior a finals del segle X i principis de l'XI, i ens ofereix una visió històrica i monumental dels castells de frontera que s'hi van construir.

Es tracta d'un recorregut planer que s'endinsa en els paisatges de secà propis de la comarca de la Segarra, apte per a tot tipus d'excursions familiars, tant en cotxe, com a peu o en BTT.

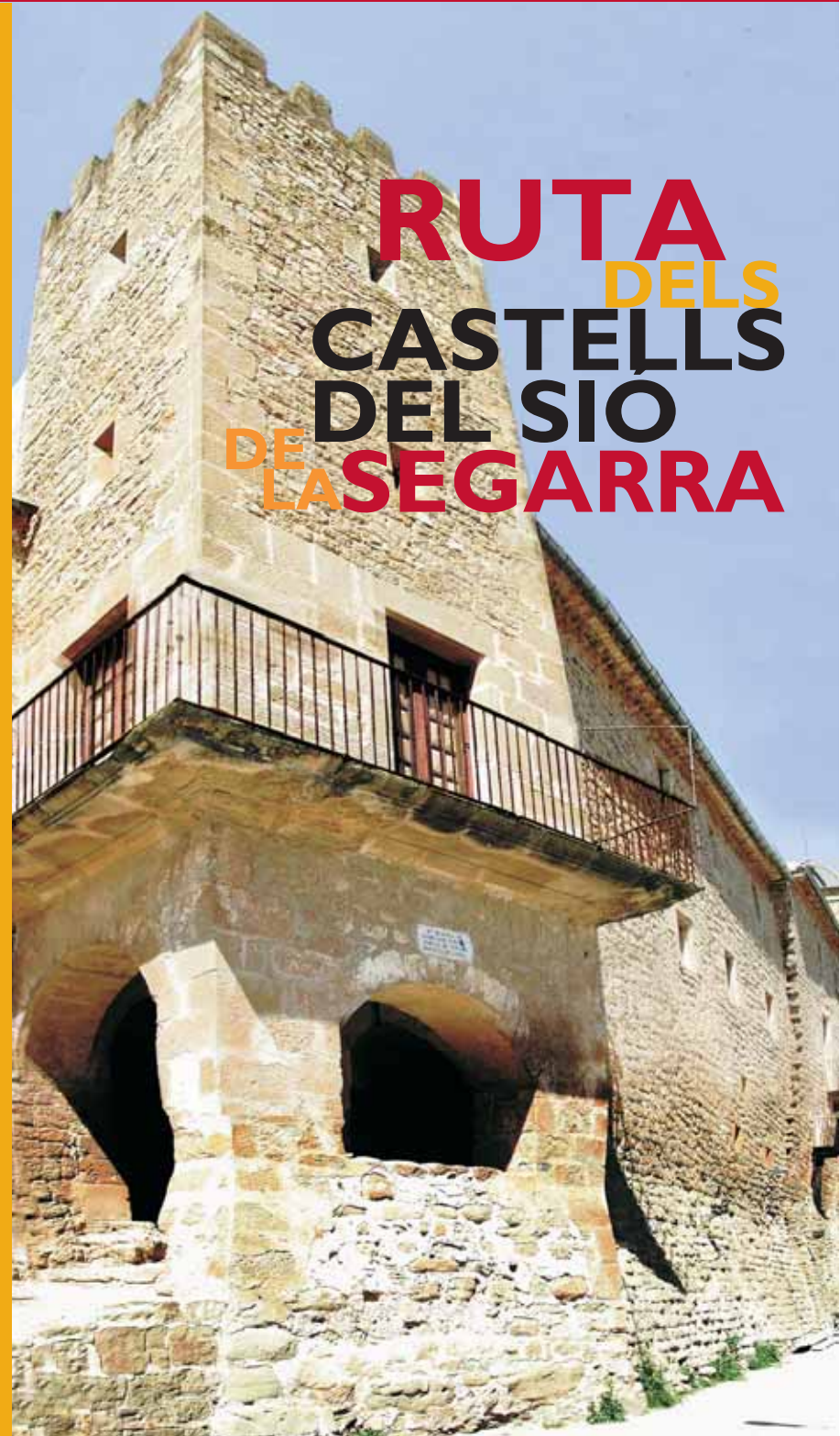

Castells del Sió

www.lasegarra.org

CONSELL COMARCAL DE LA SEGARRA

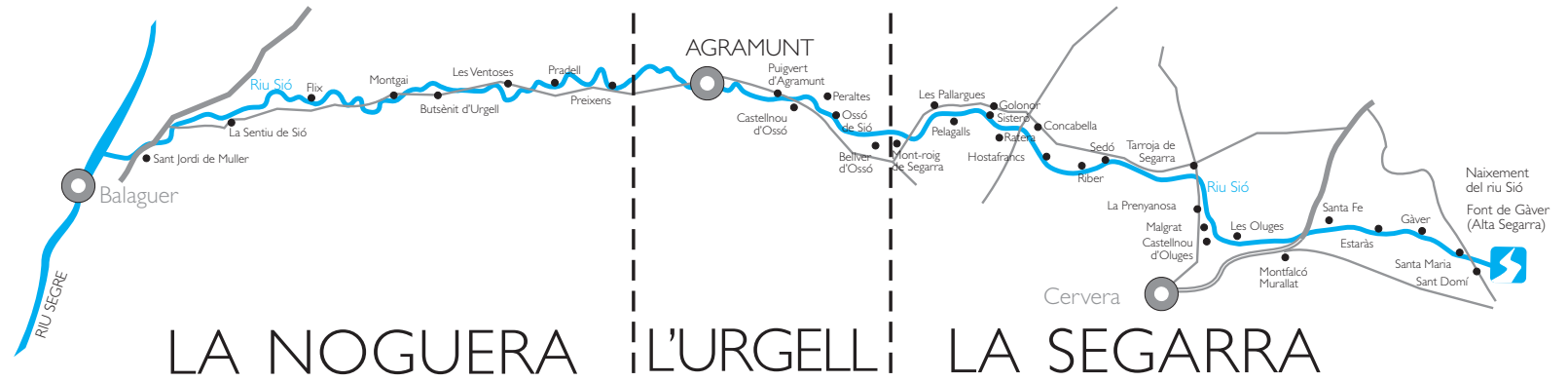
EL RIU SIÓ

El naixement del riu Sió: l'aigua brolla del subsòl com una font a Gàver, a la Segarra, per començar a dibuixar el llit del riu que baixarà en un recorregut de 77 km fins a desembocar al riu Segre.

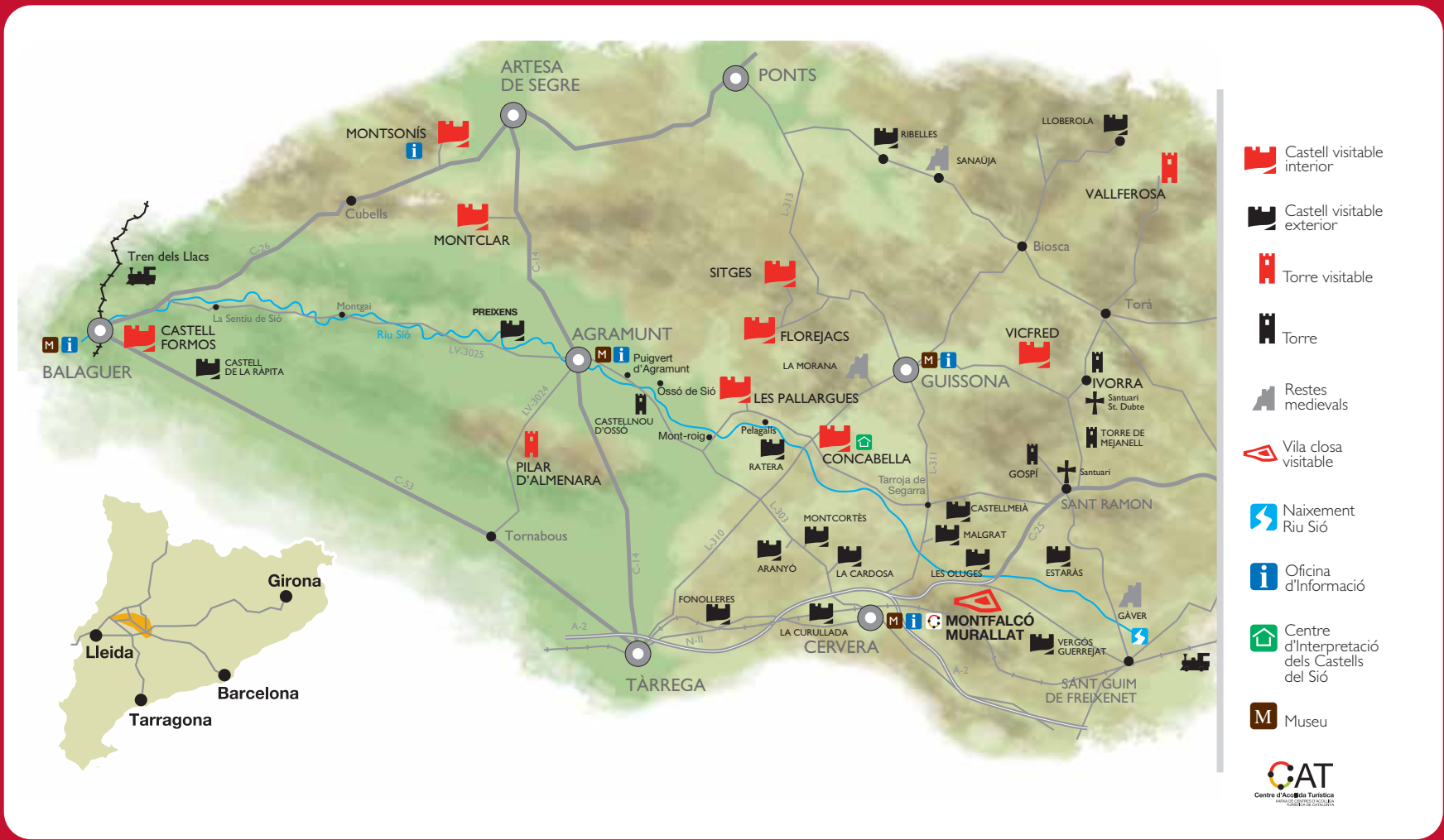
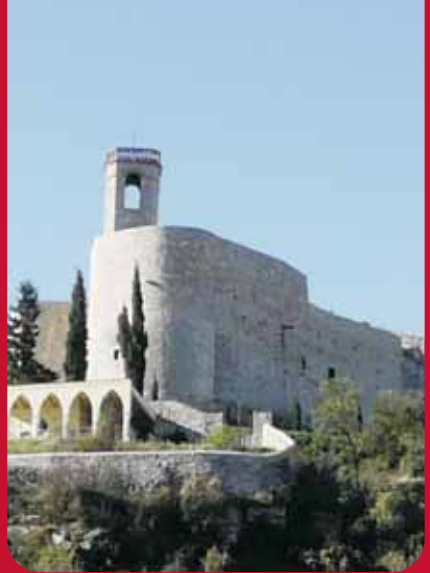
Es tracta d'un riu de règim pluvial, és a dir, el cabdal depèn directament del volum de pluja que rep. Atès que la comarca de la Segarra és una zona de secà, amb poques precipitacions, el cabdal del riu Sió és molt magre fins que arriba a la Noguera, zona de regadiu, on augmenta notablement.

Des d'antic, la localització d'aigua era un element indispensable i estratègic per als assentaments humans, motiu pel qual la ribera del riu Sió va acollir diferents cultures. En època de reconquesta cristiana, hi van proliferar torres de defensa, posteriorment, nuclis urbans.

L'aigua del Sió va ser utilitzada amb a força motriu de diferents molins fariners, de manera que es van fer captacions hidràuliques en diferents punts del seu recorregut. A mitjan del segle XX els molins van entrar en desús i es van deteriorar moltes de les instal·lacions.

LA RUTA DELS CASTELLS DEL SIÓ DE LA SEGARRA
la ruta dels castells del sió a de la segarra
LA RUTA DELS CASTELLS DEL SIÓ DE LA SEGARRA
la ruta dels castells del sió de la segarra

· · · CASTELLS VISITABLES INTERIORS A LA SEGARRA · · ·

MONTFALCÓ MURALLAT

Montfalcó Murallat és una de les joies arquitectòniques de les Terres de Lleida: es tracta d'un petit poble d'època medieval (s. XI) bastit sobre un turó que ocupava una posició estratègica per a la vigilància i defensa en època de reconquesta cristiana.

Aquest excepcional conjunt conserva una quinzena de cases de pedra que s'aixopluguen a redós de les muralles.

Visites guiades per a grups i visites taller per a escolars amb reserva prèvia.

Oficina Comarcal de Turisme. Tel. 973 531 303
CAT Tel. 973 534 442
www.lasegarra.org

EL CASTELL DE FLOREJACS

Arnau Mir de Tost, senyor d'Àger, va construir aquest castell al s. XI sobre una fortalesa més antiga. De fet, el seu nom té arrels iberes: *loreac*, "elevació fortificada de les flors".

El castell és actualment un gran casal d'estil renaixentista que conserva alguns elements medievals com els murs de l'antiga muralla i una torre de planta quadrangular.

El castell conserva una gran col·lecció d'objectes històrics, des de joguines i vestits de diferents èpoques fins a armes.

Castells de Lleida
Tel. 973 402 045
www.castellsdeleida.com

EL CASTELL DE LES SITGES

El castell de les Sitges es documenta al segle XI, amb el nom de *Castrum Ciges*. Gràcies a la seva situació estratègica, es va convertir en protagonista durant les lluites cristianes i l'avanç cap a les terres de la Hispània musulmana.

El castell conserva un aspecte genuïnament medieval, amb una esvelta torre d'homenatge (s. XIII) al centre del conjunt de més de 20 m d'alçada.

L'interior del castell ens mostra uns espais propis d'una residència aristocràtica i conserva el celler, la masmorra i els espais destinats a cuina, forn i cavaleries.

Castell de les Sitges. Tel. 600 537 970 www.castelldellessitges.com

CASTELL DE CONCABELLA

Les primeres notícies del castell es remunten a principis del segle XI. De seguida és dominat per la nissaga dels Concabella, que mantindran el senyoriu fins al XIV, moment a partir del qual va passar a mans de diferents llinatges.

Els Erill (s. XVI) són els qui transformaran la fortalesa en castell-palau. Actualment s'hi ubica el Centre d'Interpretació dels Castells del Sió, que ens ofereix els paràmetres per entendre una part essencial de la nostra història: l'expansió feudal sobre Al-Andalus, la creació d'una línia defensiva cristiana i la pervivència del règim senyorial a l'època moderna.

Oficina Comarcal de Turisme.
Tel. 973 531 303
CAT Tel. 973 534 442

EL CASTELL DE LES PALLARGUES

Les primeres referències al castell de les Pallargues es remunten a mitjan segle XI, quan el trobem documentat amb el nom "Espallargues". En aquell moment constava d'una torre de vigilància i defensa i poca cosa més, i estava aïllat al punt més alt al costat del riu Sió.

El castell actual pertany al tipus de castell-palau que tant abunda a la Segarra. Presenta una planta molt irregular fruit de les diverses etapes constructives.

A l'interior es poden visitar les dependències destinades als serveis, la planta noble i els calabossos, el pou de gel, el celler...

Castell de les Pallargues.
Tel. 973 520 041
www.castelldepallargues.com

CASTELL DE VICFRED

L'actual edifici ens recorda més una bella residència senyorial que no pas un castell de frontera, però, efectivament, aquests en són els orígens.

L'any 1079, aquest lloc ja apareix esmentat com Bichfred, i més tard, com *Castrum de Becfreit*. Va pertànyer a la nissaga dels Cardona. Al llarg de la seva història aquest castell ha patit moltes restauracions, a mesura que ha anat perdent la seva funció defensiva.

Avui podem veure una gran mansió dels segles XVII i XVIII, amb una extensa col·lecció de pintura, tapissos, vestuari, etc.

Castells de Lleida
Tel. 973 402 045
www.castellsdeleida.com

· · · CASTELLS VISITABLES EXTERIORS A LA SEGARRA · · ·

CASTELL DE MONTCORTÈS

El primitiu castell de Montcortès ja està documentat al segle XI, però molts altres castells de frontera a les acaballes del segle XV va ser reformat i substituït per l'edifici que avui podem contemplar. El petit nucli de Montcortès està format per cases de pagès dels segles XVII i XVIII i l'església de Santa Anna (s. XVI).

CASTELL DE CASTELLMEIÀ

La fortalesa de Castellmeià, amb les seves dues torres circulars que li proporcionen una aparença robusta i majestuosa, presideix el llogaret homònim i la petita església romànica situada a la vora. Castellmeià (*Castrum Mediani*) ja existia l'any 1044. Al segle XVI l'antiga fortalesa va ser transformada en el castell-palau que es pot veure actualment.

TORRE DE MEJANELL

De l'antic castell del s. XI, només se'n conserva la torre de defensa circular, a la qual en època moderna s'hi va adossar una casa. La torre i la masia (s. XIV) que hi està integrada han estat convertides en allotjament rural.

CASTELL DE VERGÓS GUERREJAT

Tot i que el castell de Vergós Guerrejat està documentat a començaments del s. XII, el que avui podem veure correspon principalment a les obres de reforma dutes a terme durant el s. XVI.

CASTELL MOLÍ DE RATERA

El castell de Ratera ja existia l'any 1008, quan era segurament una fortificació secundària del castell de Concabella. El castell, que al segle XIV i XV ja havia estat convertit en un casal gòtic, va ser dotat al segle XVI d'un molí que aprofitava les aigües del Sió. Així, l'antic castell fronterer es va convertir en un complex militar, residencial i productiu.

CASTELL DE LES OLUGES

El poble de les Oluges, originàriament (s. XI) estava format per dos nuclis, l'Oluja Alta o Sobirana i l'Oluja Baixa o Jussana, cadascun amb el seu castell i església. Actualment, el castell que destaca és de l'Oluja Baixa, una notable construcció renaixentista del segle XVI.

TORRE D'IVORRA

Del primitiu castell medieval del s. XI, només se'n conserva la torre de planta circular, situada al punt més alt de la població, coneguda popularment com Torre del Moro. Sota la plaça Major, es conserva l'antiga cisterna del castell (s. XIII), actualment restaurada i accessible.

CASTELL DE L'ARANYÓ

L'edifici actual és el resultat de les reformes endegades al segle XVI i que van canviar totalment la fesomia de la fortalesa medieval. Es va tractar d'una veritable reconstrucció que va donar lloc a un castell-residència, en què les exigències defensives es combinaven amb la funció residencial. Al segle XIX va pertànyer a la família de l'escriptor Manuel de Pedrol, nascut a l'Aranyó l'any 1918.

INFORMACIÓ TURÍSTICA

Oficina Comarcal Turisme de Cervera. Major, 115.
Tel. 973 531 303 · www.lasegarra.org

Consell Comarcal de la Segarra. Pg. Jaume Balmes, 3
Cervera. Tel. 973 531 300 · www.ccsegarra.cat

CAT. Av. President Macià, 78. Cervera
Tel. 973 534 442 · www.turismecat.cat

Oficina de Turisme de Guissona. Pl. Vell Pla, 7
Tel. 973 551 414 · www.guisona.net

FESTES

- Pessebre Vivent de Sant Guim de la Plana
- El Brut i la Bruta de Torà, Festa de la Llordera
- La Passió de Cervera
- Festival de Pasqua de Cervera
- Mercadal del Divendres Sant de Torà
- Fira de Florejacs, La Dama de les Flors
- Fira de Sant Isidre de Cervera
- Festa de l'Enramada a Guissona
- Fira de l'Ou a Sant Guim de Freixenet
- Festival de Curtmetratges, "Lo Cercacurts", a Montornès de Segarra
- Mercat Romà de Ileso (Guissona)
- Festival Internacional de Música de Cervera
- Aquelarre de Cervera
- Tres Tombs de Sant Ramon
- Castell de Focs de Sanaüja
- Festival de Música de Concabella i Ratera

MERCATS SETMANALS A LA SEGARRA

Cervera: divendres
Guissona: dijous
Sant Guim de Freixenet: dijous (si el dijous és dia festiu, s'avança al dimecres)
Torà: divendres
Sant Ramon: dimarts
Sanaüja: diumenge

RUTES I SENDERS

- Ruta dels Romans (sender)
  - Ruta de la Pleta (sender)
  - Ruta dels Castells del Sió (BTT)
  - Ruta dels Castells del Doll (BTT)
  - Ruta de les Dues Valls (BTT)
  - Ruta del Monestir (BTT)
  - Rutes Sant Dubte d'Ivorra · www.santdubte.com
- més rutes www.lasegarra.org**